

Dol op wol

door Ingrid van Haasteren

“Weven moet je doen op de manier waar je gelukkig van wordt”.

Het eerste wat opvalt bij binnenkomst is de hoeveelheid garens en hun kleuren. Overal is wol of garen te zien, wachtend om verwerkt te worden. Wol en vooral wat er mee gedaan kan worden fascineert Jo-Anna al haar leven lang.

Als Jo-Anna een jaar of 14 is ontdekt ze een oud, stoffig spinnewiel op zolder. Haar moeder vond het maar een stofvanger en gebruikte het niet. Een tocht naar de markt in Schagen, waar dames in streekdracht zaten te spinnen, verliep teleurstellend: er werd niets met de gesponnen draad gedaan en de wol werd bij het scheiden van de markt weggegooid. Een tante kwam uiteindelijk langs met een pluk schapenwol en liet Jo-Anna zien hoe ze daar op het spinnewiel een draad van kon maken. Daarmee was een levenslange fascinatie geboren! Tante ging, met de Tweede Wereldoorlog nog vers in het geheugen, niet verder dan ondergoed breien met die draad. Jo-Anna ging ook breien, maar geen ondergoed.

Ze volgde de opleiding kunstnaaldwerk en stofversieren, akte NS en haalde na afloop haar onderwijsakte. Toen maakte Jo-Anna al kennis met weven. Het intrigeerde haar en om het verder onder de knie te krijgen wilde ze graag naar de Rietveldacademie. Helaas mocht dat niet. Uiteindelijk kwam ze korte tijd voor de klas te staan, maar eigenlijk was lesgeven niets voor haar.

Jo-Anna weefde in het begin op een vrije manier. Grof, zoals toen de mode was. Er volgde een tijd waarin ze voor haar ouders zorgde en bijna verging het haar weefgetouw net zoals destijds het spinnewiel, het belandde op zolder en verstofte. Na het overlijden van haar ouders stond ze op een tweesprong, de tijd en haar persoonlijke situatie waren veranderd. Ze wilde eigenlijk het getouw weg doen, maar een kennis nam haar mee naar Iet Meurer in Haarlem.

Van Iet leerde ze het klassieke Vlaamse legwerk. Op een oefengetouwtje maakte Jo-Anna de eerste proeflap en alle technieken

passeerden de revue. Eigenlijk had ze er eerst maar weinig plezier in, het werk was zwaar en de opdrachten vorderden langzaam. Iet vroeg haar geduld te hebben en de proeflap af te maken, want vaardigheid had Jo-Anna duidelijk wel. Uiteindelijk heeft ze meer dan vier jaar les gehad bij Iet. Na de proeflappen volgden werkstukken en vervolgens nog een specialisatie in weven van gezichten. Haar eerste portret was een onbekende Koptische heilige, die ze uiteindelijk 'Dirk' noemde. Daarna weefde ze een gezicht na uit een veertiende eeuwse tapijt, Jacobus. Het volgende portret tekende ze zelf, inspiratie puttend uit een aantal voorbeelden uit Fayoum in Egypte.

Jo-Anna had zelf al een staand getouw aangeschaft van 1.20 meter breed met twee schachten en twee trappers, een zogenaamd haute-lisse getouw. Toen Iet Meurer overleed kreeg Jo-Anna ook haar getouw en beide gebruikt ze nog altijd. Een gobelin had ze echter nog nooit geweven op zo'n groot getouw dus het eerste project dat ze op het oude getouw van Iet ging maken was een spannend experiment.

Zoals zij het legwerk heeft geleerd van Iet, zo werkt Jo-Anna nog altijd. Ze vindt zichzelf erg streng in de leer. Klassiek legwerk houdt voor haar in dat aan de achterkant van het werk geweven wordt met het beeld dwars. Doordat de lichtinval op deze manier anders is, komt het werk beter tot zijn recht. De enkele leerling die ze heeft, leert ze hetzelfde aan als zijzelf destijds: eerst de techniek en daarna de vrijheid voor een eigen invulling. Ze werkt op een schering van 4 of 5 draden per cm en spint de weefwol zelf. Ze gebruikt wol van het Texelse schaap, die ze speciaal uit Texel haalt. De wol wordt uitgezocht, gespoeld en gaat daarna nat in de verfketel om geverfd te worden. Jo-Anna maakt gebruik van kleurstoffen op plantaardige basis die met azijn gefixeerd worden. De Texelse wol van eerstejaars lammeren met een mooie, lange stapel geeft een stevige draad die

erg geschikt is voor legwerk weven. Doordat ze zelf verft kan ze veel variatie in haar garens aanbrengen. Voor gevamd garen gebruikt zij bijvoorbeeld veel wol en weinig water in de pan en lepeltjes kleurstof. Ze roert heel weinig. Moet de wol wel egaal van kleur zijn, dan doet zij het volgens het boekje: weinig wol, veel water en goed roeren. De droge wol wordt geeraard en daarna gesponnen. Kleuren mengen met verschillende kleuren draadjes doet ze zelden.

Jo-Anna wil niet terug naar het vrije weven van vroeger of naar een andere weeftechniek. Ze vindt haar vrijheid in motieven, kleuren, abstractie en thema's. Verkopen doet ze niet. Ze exposeert graag en wil daarbij haar werken kunnen laten zien. Bovendien is ze vaak een jaar bezig met een weefsel, waardoor het prijzig is. Gedurende haar laatste project is Jo-Anna een jaar lang gefilmd en deze opnamen zijn als dvd verkrijgbaar, zie website. Haar laatste werk is net klaar, een abstract, kleurig ontwerp, dat 'Morgenkrieken' heet, genoemd naar een lied dat Jo-Anna's moeder vroeger zong bij de afwas, zie foto pag 13. De volgende projecten staan al op stapel, opnieuw een werk aan de hand van de portretten van Fayoum en daarnaast een abstract, waarvoor ze de kleuren al op zich laat inwerken. Bovendien dingt ze mee naar deelname aan een reizende tentoonstelling die georganiseerd wordt door het European Tapestry Forum. Deze tentoonstelling, de vierde alweer, zal vanaf volgend jaar in verschillende steden in Europa te zien zijn.

Als laatste vragen we haar waar het weversmerk voor staat dat te zien is op haar werk, een R met een Romeinse II. Het blijkt een dubbele betekenis te hebben: haar sterrenbeeld is tweeling en als ze de R weeft dan ziet het er aan de achterkant van het werk uit als het

Russische 'ik'. En als er iets is wat ze terugvindt in haar beeldend weefwerk dan is dat zichzelf en alles wat ze erin heeft gestopt.

www.atelierdesloep.nl

